

‘Ik hoop telkens maar weer dat ze er bij de make-up wat moois van maken’

Thom Hoffman (55)

Acteur en fotograaf. Vanaf 9 februari te zien als Freddy Heineken in de vierdelige tv-serie ‘Freddy, leven in de brouwerij’

Waar heeft u te weinig tijd voor?

‘Voor mezelf. Dat is al vanaf het begin van mijn loopbaan het geval: ik ben altijd aan het worstelen met tijd en het indelen van mijn agenda is al vijftig jaar een crime. Dat komt doordat de planning van de toneelwereld en de film- en televisiewereld zo uiteen loopt. Bij toneel kijk je soms twee, drie jaar vooruit terwijl je bij film vaak pas op korte termijn weet of een film tot stand kan komen.’

Hoe herinnert u zich uw kindertijd?

‘Als harmonieus. Mijn ouders hadden een heel prettig inkomen en we woonden in het groene Wassenaar vlak bij het strand. Mijn ouders waren in de meest letterlijke zin van het woord liberaal – wij mochten alles. Er werd gereisd, er was literatuur in huis en veel muziek. Alle voorwaarden om gelukkig te zijn waren er. In de puberteit heb ik me daar natuurlijk enorm tegen afgezet en las ik allerlei communistische manifesten. Maar ik was wel geïnteresseerd in de maatschappij en dat was mijn moeder ook. Zij was een echte Wiegeliaan, dus dat leverde veel gespreksstof op waar we later smakelijk om konden lachen. Misschien is mijn jeugd bijna te mooi geweest: het heeft me wel een beetje een dromer gemaakt. Maar ik heb wel een andere koers genomen: ik heb vanaf mijn zeventiende de oogkleppen altijd open willen zetten, in tegenstelling tot veel jongens uit die omgeving.’

Wat was uw beste tijd?

‘John Coltrane schreef het nummer “A love supreme” en dat is wat ik voel bij mijn vrouw en kind. Ik ben op latere leeftijd pas vader geworden en dat samenzijn is van een grenzeloze warmte en prettigheid die ik daarvoor nooit heb meegemaakt. Daar staat tegenover dat ik in die andere periodes, waarin ik een soort zwervers- en vrijgezellenbestaan leidde, natuurlijk ook vaak heel gelukkig ben geweest. Ik reisde veel: ervaringen als in een vreemd land zijn en in je eentje dingen ontdekken, of oog in oog staan met een oude indiaan die in 1973 nog heeft gevochten bij Wounded Knee, komen op een zeer goede tweede plaats.’

Wat was uw naaste tijd?

‘De zelfmoord van Adriaan Ditvoorst in 1987 was een behoorlijke dreun. En in 1999 heb ik een heel zwaar auto-ongeluk gehad waar ik wel twee, drie jaar voor nodig heb gehad om van te herstellen. Maar ik heb ook onlangs in korte tijd mijn vader, mijn moeder en mijn dierbare tante verloren. Hun overlijden was

een wake-up call, een knal voor m’n kanis. Alles schudt en trilt en je denkt: hoeveel tijd heb ik eigenlijk nog? Ik heb het sterven van mijn tante begeleid: essentiële, haast magische momenten. Misschien dat daarom veel artsen schrijver zijn geworden, omdat ze dicht bij dat soort mystieke ervaringen zijn geweest. Bij mijn ouders zag ik hoe dun het draadje aan het einde is: je ontdekt dat er niet zo veel is in het leven, behalve dat je doodgaat. Maar zonder lijden is het leven betekenisloos. Mijn oude liefde Gerard Reve zei: “Lijden is pas vruchtbaar zodra het in begrip is omgezet.” Dat vind ik een mooie zin, want het minste wat je eruit kunt halen, is een zeker begrip over het leven.’

Wat zou u met een zee van tijd doen?

‘Ik heb veel hobby’s: muziek, geschiedenis, oude boeken, en in mijn beroepen komen die hobby’s plezierig genoeg vaak terug. Maar ik zou vooral gaan reizen. Met een kind gaat dat nu lastig, wat ik zonder meer aanvaard, en sindsdien substitueer ik die reizen met het verzamelen van oude reisboeken. Vaak van pioniers die naar iets op zoek zijn. Waarnaar is altijd de grote vraag: de goudmijnen van Eldorado, koloniale macht en aanzien, of een plaats in de geschiedenisboeken. Voor mij is het een metafoor voor het op zoek zijn naar hoe de mens oorspronkelijk was. In die boeken probeer ik te vinden wat voor ontwikkeling we hebben meegemaakt: waar liggen de roots van ons racisme, bijvoorbeeld? Als ik miljonair zou zijn, dan zou papa lekker in een luie stoel gaan liggen en al die boeken doornemen. Daarna zou ik met mijn filmcamera al die plaatsen langsgaan en een getuigenis maken.’

Hoe doorstaat u de tand des tijds?

‘Ik krijg een oude hondenkop en hoop telkens maar weer dat ze er bij de make-up wat moois van maken. Mijn energie neemt af, dat vind ik wel een bittere pil, maar het gemak waarmee ik dingen doe, neemt toe. Ik heb minder studie nodig om ergens te komen: vroeger legde ik dikke dossiers aan en nu pak ik gewoon precies het juiste boekje uit de kast. Op mijn twintigste dacht ik dat ik alles kon en was ik me totaal niet bewust van mijn kwetsbaarheid: ik dacht letterlijk dat als ik zou worden aangereden door een auto, dat ding net als in een cartoon wel in tweeën uiteen zou vallen. Dat gaf me toen waanzinnige kracht, maar daarvoor in de plaats heb ik nu een zekere mate van wijsheid gekregen.’

door Caroline Buijs foto Eddo Hartmann